

/ Overzicht domeinen en kerndoelen burgerschap primair onderwijs en speciaal onderwijs

Domein

Kerndoel

A Schoolcultuur

---

1. Schoolcultuur

B Samenleving en democratie

---

2. Diversiteit 3. Democratische waarden
4. Maatschappelijke betrokkenheid 5.
Democratische betrokkenheid

C Maatschappelijke vraagstukken

---

6. Maatschappelijke vraagstukken

/ A Schoolcultuur

Kerndoel 1 Schoolcultuur

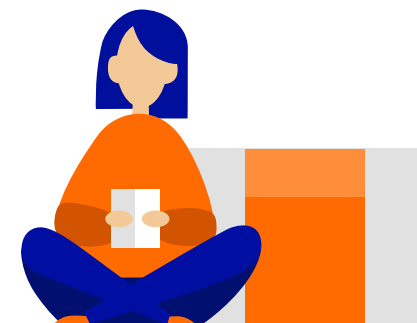
Doelzin De school zorgt voor een democratische cultuur.

- Het gaat hierbij om**
- zorgen voor een veilige schoolomgeving met aandacht voor diversiteit en inclusie;
  - aanbieden van activiteiten die de betekenis van democratische waarden laten zien;
  - stimuleren van kritische denkvaardigheden, morele en ethische oordeelsvorming en het offline en online respectvol communiceren daarover;
  - samen met leerlingen vormgeven van een democratische cultuur;
  - aandacht besteden aan actualiteit en maatschappelijke vraagstukken in samenhang met verschillende leergebieden.

- Te denken valt aan**
- bieden van een rijke leesomgeving en leermiddelen waarbij aandacht is voor diversiteit en inclusie
  - organiseren van samenwerkingsverbanden met lokale of regionale maatschappelijke organisaties;
  - stimuleren van ouderbetrokkenheid bij de school;
  - faciliteren van verschillende vormen van leerlingenparticipatie, zoals kringgesprekken, leerlingenraden, betrokkenheid bij de inrichting van het lokaal of de school;
  - organiseren van themadagen, projectweken, excursies of gastlessen over diversiteit, vrijheid of maatschappelijke vraagstukken.

Goals2030 Opdrachten Goals2030 gekoppeld aan de kerndoelen

BISS
EDUCATIE

/ B Samenleving en democratie

Kerdoel 2

Diversiteit

Doelzin

De leerling handelt respectvol vanuit kennis over een diverse samenleving.

Het gaat hierbij om

- kennis over hoe de grondwet diversiteit in geloofs- en levensovertuiging, politieke voorkeur, afkomst, gender, seksuele oriëntatie en beperkingen beschermt;
- inschatten en bespreken van situaties die racistisch, discriminerend of stereotyperend zijn;
- verkennen van en reflecteren op de eigen offline en online identiteit in relatie tot anderen;
- in gedrag rekening houden met ervaringen en perspectieven van anderen.

Te denken valt aan

- uitbeelden van verschillende gewoonten vanuit huis, zonder in stereotypering te vallen;
- lezen van nieuwsbegrip, jeugdliteratuur en teksten in digitale media waarin verschillende identiteiten en perspectieven naar voren komen en hier gesprekken over voeren;
- vragen formuleren om de ander beter te leren kennen;
- geven van een autobiografische presentatie;
- dialoog voeren over vooroordelen en discriminatie, bijvoorbeeld aan de hand van stellingen of praatkaarten.

Goals2030

Opdrachten Goals2030 gekoppeld aan de kerndoelen.

BISS
EDUCATIE

/ B Samenleving en democratie

kerndoel 3 Democratische waarden

Doelzin De leerling handelt respectvol vanuit kennis over een diverse samenleving.

- Het gaat hierbij om**
- kennis over de ontwikkeling en de betekenis van de democratische waarden vrijheid, gelijkheid en solidariteit;
  - kennis over het belang van de grondwet, kinder- en mensenrechten ter bescherming van vrijheid, gelijkheid en solidariteit;
  - verkennen van de grenzen aan vrijheid, gelijkheid en solidariteit;
  - verkennen op basis van morele en ethische perspectieven wat rechtvaardigheid en verantwoordelijk handelen betekent voor jezelf;
  - afwegen hoe het eigen handelen effect heeft op de omgeving en het welzijn van anderen, nu en in de toekomst.

Te denken valt aan

- maken van een muurkrant over kinderrechten;
- aan de hand van beelden met verschillende perspectieven filosoferen over de democratische waarden;
- in gesprek met gastsprekers bij wie vrijheid in het geding is geweest; • opkomen voor vrijheid en tegen onrechtvaardigheid, bijvoorbeeld door het schrijven van brieven;
- verbinden van online en offline omgangsvormen in de klas en op school met democratische waarden.

Goals2030 Opdrachten Goals2030 gekoppeld aan de kerndoelen.

BISS
EDUCATIE

/ B Samenleving en democratie

Kerdoel 4 Maatschappelijke betrokkenheid

Doelzin De leerling verkent verschillende mogelijkheden om bij te dragen aan de samenleving.

Het gaat hierbij om

- kennis over taken, rollen, rechten en plichten van burgers in de samenleving;
- verkennen welke middelen kunnen worden ingezet om individueel en collectief bij te dragen aan maatschappelijke veranderingen;

- oriënteren op maatschappelijke initiatieven, bewegingen en organisaties;
- benoemen en waarderen van de eigen bijdrage aan de samenleving in dagelijkse situaties;
- verkennen van de eigen mogelijkheden om maatschappelijke betrokkenheid vorm te geven.

Te denken valt aan

- lezen van verschillende vormen van literatuur over kinderen en jongeren die zich inzetten om een betere wereld mogelijk te maken;
- bezoeken van verenigingen en maatschappelijke organisaties in de buurt;
- deelnemen aan maatschappelijke activiteiten binnen de context van school;
- maken van een poster of een filmpje om maatschappelijke misstanden onder de aandacht te brengen.

Goals2030 Opdrachten Goals2030 gekoppeld aan de kerndoelen

/ B Samenleving en democratie

Kerdoel 5 Democratische betrokkenheid

Doelzin De leerling verkent hoe die democratisch handelen in dagelijkse situaties kan vormgeven.

- Het gaat hierbij om**
- beschrijven hoe in een democratie macht en invloed worden uitgeoefend;
  - benoemen van vormen van inspraak en besluitvorming in dagelijkse situaties;
  - communiceren op een respectvolle wijze;
  - leren omgaan met de wensen en de stem van de minderheid in besluitvormingsprocessen;
  - reflecteren op proces en uitkomsten van inspraak en besluitvorming in de schoolomgeving.

- Te denken valt aan**
- samen klassenregels opstellen;
  - deelnemen aan excursies die de werking van de democratie zichtbaar maken, zoals een bezoek aan het gemeentehuis;
  - het maken van een verkiezingsprogramma en van affiches;
  - deelnemen aan educatieve simulaties over bestuur en besluitvorming.

Goals2030 Opdrachten Goals2030 gekoppeld aan de kerndoelen

/ C Maatschappelijke vraagstukken

Kerdoel 6 Maatschappelijke vraagstukken

Doelzin De leerling weegt af welke mogelijkheden die heeft om ten aanzien van maatschappelijke vraagstukken te handelen.

Het gaat hierbij om

- benoemen welke belangen en perspectieven een rol spelen binnen actuele, maatschappelijke en planetaire vraagstukken;

- uitdrukken van persoonlijke idealen en opvattingen;

- reflecteren hoe de eigen identiteit en waarden het handelen kunnen beïnvloeden;

- verkennen welke individuele en collectieve bijdragen aan oplossingen mogelijk zijn.

Te denken valt aan

- een gesprek voeren over maatschappelijke vraagstukken aan de hand van een themahoek, prentenboek of nieuwsberichten;

- maken van een maquette voor een toekomstbestendige wijk;

- onderzoeken wat de impact is van je persoonlijke leefstijl op de planeet;

- geven van je mening over een maatschappelijk vraagstuk na het lezen, beluisteren of bekijken van teksten of het bekijken van een film of documentaire over dit onderwerp;

- verschillen in de wereld verkennen met wiskunde en digitale media, bijvoorbeeld verschillen in inkomen, bevolkingsdichtheid en klimaat.

Goals2030

Oprachten Goals2030 gekoppeld aan kerndoelen

BISS
EDUCATIE

